

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 15CoE/64/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8814204243
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 07. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Ilčinová
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8814204243.1

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v exekučnej veci oprávneného: PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 35 792 752, právne zastúpeného: Advokátska kancelária JUDr. Andrea Cviková, s.r.o., so sídlom Kubániho 16, Bratislava, proti povinnému: JUDr. U. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. XXXX/XX/B, U. nad M., o vymoženie 883,27 eur s prísl., o odvolaní oprávneného proti uzneseniu Okresného súdu Vranov nad Topľou č.k. 7Er/459/2014-13 zo dňa 23.02.2015, jednohlasne takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e uznesenie.

o d ô v o d n e n i e :

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa žiadosť súdneho exekútora JUDr. Ľuboša Sidorjaka o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie zo dňa 14.05.2014 doručenú súdu 16.05.2014 zamietol.

Rozhodnutie právne odôvodnil podľa § 44 ods. 2, § 41 ods. 2 písm. d) Exekučného poriadku, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 1 až 3, § 53 ods. 5, § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

V odôvodnení uviedol, že návrhom na vykonanie exekúcie zo dňa 23.04.2014 sa oprávnený domáhal vykonania exekúcie proti povinnému pre vymoženie sumy 883,27 eur s prísl., na podklade exekučného titulu, ktorým je rozhodcovský rozsudok vydaný Stálym rozhodcovským súdom Victoria, zo dňa 27.01.2014, sp. zn. RK-PC-11/14-EK, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 11.03.2014 a vykonateľnosť dňa 15.03.2014.

Zistil, že v predmetnej exekučnej veci sa vymáha plnenie zo zmluvy uzatvorenej dňa 30.09.2011 o revolvingovom úvere, na základe ktorej bola povinnému poskytnutá čiastka 720 eur, pričom na túto zmluvu sa vzťahuje právny režim spotrebiteľských zmlúv.

Rozhodcovská zmluva uzavretá medzi veriteľom a povinným ako dlžníkom je typizovanou - štandardnou zmluvou - uzatvárala so vo viacerých prípadoch a bolo obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy nemal možnosť zmeniť. Rozhodcovskú zmluvu nie je možné považovať za individuálne dojednanú.

Rozhodcovská doložka, ktorá mala založiť legitimitu pre exekučný titul znemožňuje voľbu spotrebiteľa dosiahnuť rozhodovanie sporu všeobecným súdom, ak dodávateľ už pred spotrebiteľom podal žalobu na rozhodcovskom súde. Veriteľ môže na základe predmetnej rozhodcovskej doložky vec predložiť na prejednanie rozhodcovskému orgánu, ktorý si sám zvolil a vylúčiť tak súd, ktorý by bol inak príslušný.

Rozhodcovská doložka v znení ako je uvedená v rozhodcovskej zmluve, v zmysle ktorej môže byť spotrebiteľovi nanútená právomoc rozhodcovského súdu je neplatná, nakoľko spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. Keďže neplatná rozhodcovská doložka nemôže založiť právomoc rozhodcovského súdu, predstavuje rozhodcovský rozsudok nulitný

právny akt. Týmto je daný rozpor exekučného titulu so zákonom podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku. Z uvedeného dôvodu žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenia zamietol.

Uznesenie bolo vydané vyšším súdnym úradníkom.

V zákonom stanovenej lehote podal proti uzneseniu odvolanie oprávnený. Uviedol, že rozhodcovský súd sa neúplne zaoberal rozhodcovskou zmluvou, dôsledkom čoho sú zjavné chyby a nedostatky v zistení skutkového stavu. Rozhodcovská zmluva predstavuje individuálnu dohodu, ktorá nie je podmienkou uzavretia zmluvy o revolvingovom úvere s rovnakým číslom, čo vyplýva z bodu 2 rozhodcovskej zmluvy ale aj z práva na jednostranné odstúpenie od nej. Rozhodcovská doložka spĺňa charakter individuálneho ustanovenia a nemôže byť preto neprijateľnou podmienkou. Povinný bol poučený o možnosti rozhodcovskú zmluvu neuzatvoriť. Poukázal na uznesenie NS SR zo dňa 22.11.2012, sp. zn. 3 M Cdo 14/2011. Rozhodcovská zmluva nespĺňa ani definíciu neprijateľnej podmienky podľa § 53 ods. 1 resp. ods. 4 písm. r) Občianskeho zákonníka. Z formulácie čl. 3 rozhodcovskej zmluvy vyplýva, že spory zo zmluvy o revolvingovom úvere môžu byť riešené buď v konaní pred všeobecným súdom alebo pred rozhodcovským súdom. Konanie pred rozhodcovským súdom je len alternatívne. Okolnosť - začatie rozhodcovského konania ktorýmkoľvek zo zmluvného vzťahu nemôže byť rozhodujúca pre posúdenie platnosti či neplatnosti rozhodcovskej zmluvy. Daná okolnosť v čase vzniku rozhodcovskej zmluvy nejestvuje. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie.

Zákonný sudca podanému odvolaniu nevyhovel v zmysle ust. § 374 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) preskúmal vec bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) a dospel k záveru, že uznesenie je potrebné ako vecne správne potvrdiť.

Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil. Na týchto správnych skutkových zisteniach a posúdení sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania. Odvolací súd sa plne stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, ako aj s dôvodmi tam uvedenými.

Vychádzajúc zo zákonnej úpravy spotrebiteľských zmlúv, za neprijateľnú podmienku sa považuje taká, ktorá je obsiahnutá v štandardnej formulárovej zmluve, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán a je (musí byť) v neprospech spotrebiteľa.

Pokiaľ odvolateľ poukázal na to, že rozhodcovská zmluva bola v tomto prípade samostatná a individuálne dohodnutá a účastníci ju uzatvorili slobodne a po zvážení všetkých náležitostí (že nejestvovala podmienka uzatvorenia rozhodcovskej zmluvy za účelom uzatvorenia zmluvy o úvere), tak k tomu odvolací súd poznamenáva, že rovnako ako samostatná zmluva o úvere aj rozhodcovská zmluva je spísaná na predpísanom tlačive, ktorého obsah nemohol dlžník ovplyvniť a musel sa mu podriaďiť. Uzavreté sú v ten istý deň (30.09.2011).

Správne súd prvého stupňa konštatoval, že rozhodcovská zmluva uzavretá so spotrebiteľom, ak má byť právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá voľba konkrétne znamená. Oprávnený si v tomto smere dôkazné bremeno nesplnil. Kvalifikačným kritériom pre záver, že nejde o individuálne vyjednanú zmluvnú podmienku je stav, ak zmluvné podmienky boli vopred pripravené a nebolo možné meniť ich obsah, čo je daný prípad (čl. 3 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách). Súdna kontrola dopadá aj na stav, že zmluvný vzťah hlavný a vedľajší bol vyjadrený v samostatných listinách. Niet dôvod vylúčiť súdnu kontrolu formulárovej zmluvy len preto, že je na samostatnej listine a nebola hodnoverne preukázaná vôľa spotrebiteľa individuálne vyjednať, aby prípadné spory riešil rozhodca (v danej veci predformulovaný na tlačive dodávateľa). Inak by aj napríklad záložné zmluvy, ktoré sa nachádzajú na „sólo“ tlačivách boli vylúčené zo súdnej kontroly. Podstatou individuálne nevyjednanej zmluvnej klauzuly je skutočnosť, že bola vopred dodávateľom naformulovaná bez možnosti zmeny jej obsahu, a to je práve aj prípad typových rozhodcovských zmlúv, ktoré sa predkladajú spotrebiteľom na podpis a majú vyvolať dojem, že si ich vyžiadali spotrebiteľia.

K rozhodcovskej zmluve má najbližšie ustanovenie § 53 ods. 4 písm. r/ OZ (vrátane dôvodovej správy). Uvedené ustanovenie je svojím obsahom najbližšie problémovej zmluve „...vyžaduje v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní“.

Podľa dôvodovej správy k § 53 ods. 4 písm. r/ OZ „spotrebiteľ môže svoje práva uplatňovať nie iba v zmysle dojednanej rozhodcovskej doložky, ale ak sa tak rozhodne, aj v občianskoprávnom konaní a zmluvná podmienka, ktorá by mu v tom bránila, bude v zmysle navrhovaného ustanovenia považovaná za neprijateľnú“.

Odvolačný súd nevidí dôvod na odklon od spoločného stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia KS v Prešove z 27.9.2010, podľa ktorého: „Zmluvná podmienka v štandardnej formulárovej zmluve uzavretej po 31. 12. 2007 alebo vo všeobecných obchodných podmienkach inkorporovaných do takejto zmluvy, ktorá nebola spotrebiteľom individuálne dojednaná a ktorá vyžaduje od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní, bráni tomu, aby na základe nej vydaný rozhodcovský rozsudok na návrh dodávateľa mohol byť exekučným titulom na udelenie poverenia pre exekútora. O takúto zmluvnú podmienku ide aj vtedy, ak sice spotrebiteľ podľa nej má možnosť vybrať si medzi rozhodcovským a štátnym súdom, ale ak by podľa takejto doložky začalo rozhodcovské konanie na návrh dodávateľa, spotrebiteľ by bol nútený podrobiť sa rozhodcovskému konaniu alebo podať návrh na štátnom súde, ak by chcel zabrániť rozhodcovskému konaniu.“

Právna veda na tento problém reaguje Kristiánom Csachom: „Z pohľadu spotrebiteľa je totiž rovnocenné, či riešenie jeho sporov prostredníctvom rozhodcovského konania mu „vnúti“ štandardná zmluvná klauzula, alebo dodávateľ svojím konaním. Spotrebiteľ má byť chránený pred oboma. Práve proti možnosti dodávateľa diktovať svoju vôľu v zmluvnom vzťahu bol vytvorený celý mechanizmus spotrebiteľsko-právnej ochrany pred štandardnými zmluvami.“ In: Štandardné zmluvy, str. 214, Vydavateľ Aleš Čeněk, 2010).

Osobitné vyjednanie sa má sledovať z pohľadu ochrany spotrebiteľa, to znamená, že spotrebiteľ si z určitých dôvodov osobitne vymieňuje nejakú klauzulu, lebo má preňho nejaký osobitný význam.

Spôsob, akým bola zmluva spotrebiteľovi - povinnému - predložená, je skôr o nevhodnom predložení zmluvných podmienok, vo vzťahu ku ktorým oprávnený sledoval ich vylúčenie spod režimu súdnej kontroly neprijateľných zmluvných podmienok, čo predstavuje nekaloobchodnú prax v zmysle § 8 ods. 4 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

V čase rozhodovania odvolacieho súdu oprávnený nepreukázal osobitné vyjednanie, resp. že by si povinný vymieňoval rozhodcovské konanie (§ 53 ods. 3 OZ).

Odvolačný súd preto nemal najmenší dôvod na to, aby vylúčil režim súdnej kontroly neprijateľných podmienok len kvôli zdanlivej možnosti voľby, pred ktorým orgánom bude strana uplatňovať svoje právo.

Pre porovnanie dáva odvolací súd do pozornosti § 90 ods. 3 zák. č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, kde oprávnený má možnosť nájsť *modus vivendi*, ak tak vehementne chce docieľiť arbitrážny proces pre spotrebiteľa.

Nie je treba preto aplikovať ani nepriamy účinok Smernice na to, aby bolo možné skonštatovať, že oprávnený ako dodávateľ mal v čase uzatvárania zmluvy explicitne zakázané dojednávať v typových zmluvách podmienky, ktoré spôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa. O tom, že spotrebiteľ je slabšou zmluvnou stranou, či už z dôvodu informovanosti alebo slabšej vyjednávacej pozície (porov. rozsudok súdneho dvora MOSTAZA CLARO, bod. 25), by rovnako nemali byť žiadne pochybnosti. Z uvedeného (aj zo Smernice) teda vyplýva, že na spotrebiteľa pri typových zmluvách dopadá ochranný režim zákazu neprijateľných zmluvných podmienok. O takýto prípad ide aj v predmetnej právnej veci.

Rozhodcovskú zmluvu dohodnutú za daných okolností považuje odvolací súd za neprimeranú zmluvnú podmienku, ktorá je v rozpore s platným právom. Rozhodcovský rozsudok bol založený na neprijateľnej rozhodcovskej zmluve, pretože podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka účinného v čase uzavretia zmluvy je neprijateľná zmluvná podmienka neplatná, a teda nevyvoláva právne účinky obdobne ako keď rozhodcovskej zmluvy niet. Neprijateľná rozhodcovská doložka, resp. zmluva sa prieči dobrým mravom a výkon práv a povinností z takejto doložky, resp. zmluvy odporuje dobrým mravom.

Keďže ust. § 53 Občianskeho zákonníka nikdy nebolo zaradené medzi prípady relatívnej neplatnosti (§ 40a Obč. zák.) išlo o neplatnosť absolútnu, pôsobiacu bez ďalšieho priamo zo zákona, na ktorú musel súd prihliadať z úradnej povinnosti. Ak teda dojednaná podmienka ukladajúca spotrebiteľovi povinnosť podrobiť sa rozhodcovskému konaniu vyvolanému dodávateľom, je pre jej neprijateľnosť neplatná, pre vykonanie exekúcie chýba základný predpoklad, a to právoplatný a vykonateľný exekučný titul. Rozhodcovský súd totiž môže vec v rozhodcovskom konaní prejednať len vtedy, ak medzi zmluvnými stranami bola v súlade s ust. § 3 zákona č. 244/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov uzatvorená platná rozhodcovská zmluva o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní. Bez takejto platnej zmluvy majúcej buď formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve (§ 4 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z.) v znení neskorších predpisov) akýkoľvek rozhodcovský rozsudok nemôže byť podkladom pre exekučné konanie.

Neexistencia právoplatného a vykonateľného exekučného titulu navyše predstavuje neodstrániteľný nedostatok podmienky konania, na ktorý sa musí prihliadať v každom štádiu konania. Jednou z podmienok pre vedenie exekúcie je bez akýchkoľvek pochybností exekučný titul, ktorý musí byť vykonateľný. Rozhodcovský rozsudok opierajúci sa o neplatnú rozhodcovskú zmluvu alebo o neplatnú rozhodcovskú doložku túto vlastnosť mať nemôže. Súdna exekúcia môže byť nariadená len na základe titulu, ktorý je vykonateľný po stránke formálnej a materiálnej. Ak bude exekúcia podľa titulu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa, aj napriek tomu nesprávne nariadená, musí byť v každom štádiu konania i bez návrhu zastavená. Všeobecný súd je preto povinný v priebehu celého exekučného konania ex officio skúmať, či sú splnené všetky predpoklady na vedenie takéhoto konania.

Odvolací súd vo vzťahu k uzneseniu Najvyššieho súdu sp. zn. 3 MCdo 14/2011 zo dňa 22.11.2012, na ktoré poukázal oprávnený vo svojom odvolaní uvádza, že dané rozhodnutie neriešilo otázku rozhodcovskej zmluvy ako takej, lebo napadnuté rozhodnutie v danom prípade bolo zrušené z dôvodu nepreskúmateľnosti, nie z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci. Najvyšší súd SR v danom prípade teda nezaujal vecné stanovisko vo vzťahu k rozhodcovskej zmluve tak, ako sa na to snažil poukázať oprávnený.

Pokiaľ oprávnený v podanom odvolaní tvrdil, že povinný mal možnosť od rozhodcovskej zmluvy odstúpiť, uvedené svedčí skôr o tom, že oprávnený sa spoliehal na nečinnosť spotrebiteľa, ktorý takýto úkon neučiní. Súdym takémuto konaniu oprávneného nemôžu poskytnúť ochranu, lebo je v rozpore s účelom a cieľom Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ktorý sleduje čo najúčinnejšiu ochranu práv spotrebiteľov ako slabšej zmluvnej strany. Navyše odvolací súd uvádza, že od zmluvy možno odstúpiť len v prípade, že je platná. Od absolútne neplatnej zmluvy sa odstúpiť nedá. Ak je zmluva od začiatku neplatná, nie sú splnené zákonné podmienky na dodatočné zrušenie zmluvy. Totožný právny názor vyplýva napr. z uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo 111/2008 zo dňa 30.06.2009, z rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 1Cdo 48/2010 zo dňa 29.02.2012.

Judikatúra súdov vrátane európskeho súdu nevyžaduje, aby na každý argument strany (účastníka) bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia (porov. rozsudok Georgiadis proti Grécku z 29. mája 1997, sťažnosť č. 21522/93, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1997-III; rozsudok Higginsová a ďalší proti Francúzsku z 19. februára 1998, sťažnosť č. 20124/92, Zbierka rozsudkov a rozhodnutí 1998-I; uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. júna 2004 sp. zn. III. ÚS 209/04).

Preto odvolací súd napadnuté uznesenie v súlade s ustanovením § 219 O.s.p. ako vecne správne potvrdil.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.